

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Núm. 1.333
6 de juny del 2017

SUMARI

- 1 Pau Vidal ► InfoMigjorn: un filtre que no s'embussa
- 2 Josep Lacreu ► Les coses són així perquè així me les aprenquí
- 3 Marta Rojals ► No t'escolto
- 4 Moviment Franjolí ► Decàleg per la conscienciació lingüística del català a la Franja
- 5 Gabriel Bibiloni ► Sobre "ramat", "ramader" i "ramaderia"
- 6 Jordi Badia i Pujol ► Catalans, toquem ferro
- 7 J. Leonardo Giménez ► De colp a repent
- 8 Rudolf Ortega ► La funció de boia
- 9 Teresa Tort ► Coralet
- 10 Bernat Joan i Martí ► 'De València i Mallorca'. Josep Massot i Muntaner
- 11 Maria Cucurull ► En català no tenim glamur
- 12 Enllaços i convocatòries

InfoMigjorn és un butlletí setmanal que recull informacions d'actualitat sobre llengua catalana.

ISSN 2462-7003 Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php> Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat   @InfoMigjorn

1 InfoMigjorn: un filtre que no s'embussa

Pau Vidal @pauetvidal

Pròleg a *Un pam de llengua. Una tria d'articles d'InfoMigjorn* (Andorra: Centre de la Cultura Catalana, 2017)

Papyrus es et in papyrus reverteris. L'aparent paradoxa de tornar al paper allò que ja va néixer en paper no tindria sentit si no fos pel rol de filtre que representa InfoMigjorn. Ignoro si Eugeni S. Reig s'imaginava la feinada enorme que implicava la seva pensada quan es va empescar aquest butlletí l'any 2008, però ens en podríem fer una idea intentant respondre a aquesta pregunta: us veuríeu amb cor de seleccionar un cop per setmana (ell ho feia quatre cops) els vuit o deu escrits més interessants sobre llengua que es publiquen en català a qualsevol racó del domini lingüístic i encara més enllà? Perquè si fos sobre qualsevol altra disciplina, doncs encara, però precisament sobre llengua, la malaltia nacional del poble català... Quanta gent escriu cada setmana sobre aquest tema en diaris d'informació general, revistes d'àmbit general i especialitzades, blogs i bloguets, i en vés a saber quants altres àmbits i formats? Jo em posaria a plorar només d'imaginar-m'ho.

Sort en tenim, doncs, de gent com l'Eugeni, i ara, des de fa un any i escaig, dels seus continuadors (Isabel Casadevall, Jordi Palou i Ramon Torrents), que a la voluntat de formigueta hi afegeixen la capacitat visionària de saber llegir els temps, i per tant el futur. Perquè en els nostres malaurats temps d'excés d'informació el gran problema és com arxivar el material que ja no ens cap a la memòria. De fet, la memòria, el disc dur del cervell, el tenim ple des de fa temps, i tots hem intentat mil variants més o menys a mida dels mètodes arxivístics tradicionals: carpetes al servidor de correu, memòries externes, enllaços, fins i tot un compte al núvol només per als articles-que-no-vull-perdre-mai... Però és la batalla de David contra Goliat: l'actualitat se'ns menja, els mitjans es multipliquen, les calaixeres ja no donen l'abast i nosaltres cada dia ens veiem més impotents per tenir una visió de conjunt de tot el que s'ha dit, o com a mínim de tot el que val la pena del que s'ha dit, sobre l'objecte del nostre interès. Només cal veure l'esplèndida cronologia que el 2012 va començar a confegir la Montse Sendra amb articles sobre la cooficialitat de les llengües al futur Estat: en un parell d'anys el nombre havia crescut tant que ja es feia completament inabordable.

Per això, insisteixo, hem d'estar agraïts a InfoMigjorn. Immensament. Perquè qualsevol que vulgui estar al dia del pensament en relació a la llengua catalana

ho té tan senzill com subscriure's al butlletí setmanal (i mira que el preu és irrisori!). I tindrà, si no el millor (que això sempre fa de mal saber), almenys el més interessant del que s'escriu. I dic pensament en sentit ampli perquè una de les gràcies d'InfoMigjorn és que no té manies a l'hora de poar en tots els grans de la divulgació: des de les peces breus i concretes de correctors de mitjans de comunicació fins a creacions més evanescents i líriques, des d'anàlisis sociolingüístiques d'actualitat a columnes d'opinió més creatives. Per posar un exemple que podeu verificar (i gaudir) amb quatre clics: si per ventura voleu saber com va anar alguna de les tres grans batusses lingüístiques de l'any passat, segurament el més mogut en matèria de llengua dels últims temps, no-més cal que busqueu els butlletins números [1.267](#), [1.300](#) i [1.307](#), i trobareu tot el que cal saber sobre, respectivament, el manifest del Grup Koiné, la presentació en paper del *Diccionari normatiu valencià* i la nova *Gramàtica* de l'IEC.

L'eclecticisme, doncs, que vol dir mirar-se el món sense prejudicis (i crec que aquesta hauria de ser una prerrogativa de l'aproximació rigorosa, és a dir, científica, a l'estudi de la llengua), és un tret idiosincràtic d'InfoMigjorn. Ara no diré noms perquè faria lleig, però un servidor (i estic segur que molts altres subscriptors, als quals agraeixo la contribució i aplaudeixo la tria, també) he descobert autors i punts de vista sobre el fet lingüístic que m'han ajudat a estimar la llengua encara més. Dic mentida: sí que en diré, i en diré dos. Però segur que entendreu per què. Els dels dos home-mots que han merescut l'honor de ser monografiats (i passeu-me el verb inventat, per si un cas un dia guanya el Neologisme de l'Any) per InfoMigjorn al llarg de l'últim any: [Joan Solà](#), gràcies al saber fer i la generositat de la seva deixeblla Neus Nogué, i [Albert Jané](#), a cura de l'incansable Ramon Torrents. Perquè estic segur que un dia l'InfoMigjorn també serà mereixedor de monografia.

El pròleg original té un títol diferent: "La calaixera de mossèn Reig". Amb el títol que hem consignat va ser reproduït al [blog de la Revista de Llengua i Dret](#) el 18/05/2017. Sobre la presentació d'*Un pam de llengua* a les Escaldes (Andorra), [vegeu aquí](#).

Si sou subscriptors d'InfoMigjorn i voleu rebre un exemplar d'*Un pam de llengua*, demaneu-lo a infomigjorn@migjorn.cat

2 Les coses són així perquè així me les aprenguí

Josep Lacreu

Blog *Pren la paraula*, 07/04/2017

<http://red.levante-emv.com/joseplacreu/2017/04/07/les-coses-son-aixi-perque-aixi-me-les-aprengui/>

La normativa lingüística sol generar entre molts parlants una forta adhesió. Encara que, més que una adhesió activa a la normativa, potser seria més adequat dir-ne una resistència al canvi. Quan algú ha après a dir alguna cosa d'una manera determinada, no li agrada que es modifiqui. En gran part, és comprensible, sobretot entre la població general. És natural que a la majoria de les persones no els agrade dedicar temps i esforços a reaprendre coses que ja creuen saber. I menys encara si és per a simplificar convencions o per a admetre paraules o qüestions gramaticals que abans es consideraven *incorrectes*. L'alteració de la normativa genera inseguretat i, molt sovint, la sensació d'haver realitzat un esforç d'aprenentatge inútil. En alguns casos també és perceptible un temor a perdre un estatus d'usuari avançat de la llengua entre les persones del propi entorn. El desig de reconeixença és un sentiment consubstancial de la condició humana.

De fet, esta actitud davant dels canvis en els paradigmes de referència normativa podem constatar-los pertot arreu. Hem tingut ocasió de comprovar-ho recentment amb la reforma promoguda per l'Institut d'Estudis Catalans de reducció de la llista d'accents diacrítics. En castellà passà exactament igual amb la reforma que impulsà la Real Academia Española en 2010 per a suprimir també l'accent diacrític d'unes quantes paraules. La reforma de l'ortografia aprovada per l'Académie Française en 1990, que entre altres novetats suprimia els accents circumflexos i els guionets de certes paraules compostes, s'ha aplicat durant el curs actual. En portugués estan immersos des de fa més de vint anys en polèmiques semblants amb motiu de la firma de l'Acordo Ortográfico da Língua Portuguesa per Angola, Brasil, Cap Verd, Guinea-Bissau, Moçambic, Portugal i São Tomé i Príncipe. En alemany, durant els anys huitanta s'iniciaren uns debats entre especialistes, auspiciats pel Ministeri de Cultura de la República Federal Alemanya, amb l'objectiu de facilitar l'aprenentatge de la llengua, que es concretaren en un ambiciós pla de reforma ortogràfica; però toparen amb la lletra *eszett* (**ß**), símbol de les essències germàniques, així com amb l'ús de les majúscules per a grafiar distintivament els substantius. La resistència social a les innovacions proposades féu fracassar estrepitosament el projecte. O potser no del tot. Perquè almenys serví de base per a dur a terme

una reforma més moderada, que fou aprovada en 1996, si bé no s'instaurà definitivament en el sistema educatiu alemany fins a l'1 d'agost del 2005.

Amb estes referències a les reformes ortogràfiques d'altres llengües, només volia apuntar que qualsevol canvi lingüístic està sotmés a una dinàmica de forces contraposades. D'una banda, la voluntat dels especialistes de modificar el codi lingüístic per a facilitar l'aprenentatge de la llengua a les generacions futures i ajustar-la, per tant, més eficaçment a les necessitats comunicatives de cada època; i, d'una altra, la resistència al canvi de molts usuaris derivada de les inèrcies imposades per les rutines socials. Tot és fins a cert punt relativament normal. Les accions que promouen els canvis i les reaccions que els frenen. Però, en el cas concret del valencià, esta dinàmica sovint queda distorsionada per la interposició de paradigmes ideològics, que fan que qualsevol proposta de canvi lingüístic es vincule a obscures intencionalitats polítiques, com ara el distanciament respecte al català, l'acostament a l'espanyol, la voluntat de vulgaritzar la llengua, l'exalçament del particularisme lingüístic... Les objeccions esgrimides en contra de qualsevol modificació lingüística sovint es disfressen de presumpta fidelitat a dubtoses essències revestida de purisme lingüístic. A vegades els raonaments senzills són els que millor expliquen la realitat. Per a mostrar millor estes dinàmiques de canvi, plasmant-ho en algunes innovacions concretes dutes a terme recentment, es pot apuntar, per exemple, que certes paraules com [almorzar](#), [despedir](#) o [antorxa](#) s'han incorporat al *Diccionari normatiu valencià* de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua perquè no hi ha cap raó que en justifique l'exclusió. Són formes antiquíssimes que els valencians sempre hem dit així. I, en tot cas, les raons que podrien adduir-se en contra no són de cap manera més consistents filològicament que les que induïren en el seu moment l'Institut d'Estudis Catalans a acceptar [guapo](#), [caldo](#) o [gamberro](#). No es tracta, per tant, d'una opció ideològica; és pura i simple lògica.

És cert que qualsevol innovació necessita un procés de maduració per a poder ser assimilada socialment. Però, amb tota la cautela i sensibilitat necessàries, cal fer-ho. És imprescindible que els valencians recuperem l'autoestima lingüística per a aconseguir una cohesió social al voltant de la llengua. I això passa ineludiblement per potenciar un model de llengua que prioritze les solucions pròpies. Sentint-nos part desacomplexadament d'un sistema lingüístic més ample del qual també formen part Catalunya i les Balears, però sense que això signifiqui relegar les formes pròpies a registres col·loquials i considerar més adequades per als registres formals les variants d'altres territoris.

Per a aconseguir-ho, cal que els poders públics, i molt especialment els ensenyants, actuen amb prudència i molta pedagogia. Desfent prejuís i donant raons. Cohesionant els valencians i atraient els forasters. Les coses que ens aprenguérem fa vint, trenta o quaranta anys no són millors perquè sí. Al contrari: gràcies als esforços i les investigacions de molts estudiosos, col·lectivament ara tenim molta més informació. D'altra banda, hem posat en pràctica moltes solucions i hem tingut ocasió de constatar que algunes no funcionen socialment. La llengua és un codi dinàmic d'ampli espectre funcional que ha de servir eficaçment per a múltiples situacions comunicatives. Les circumstàncies de cada moment condicionen la nostra perspectiva i les nostres necessitats. Per això faríem bé de no tancar-nos en banda a l'assimilació de nous plantejaments i solucions que poden contribuir a consolidar l'ús social del valencià fent que els parlants se senten còmodes i desimbolts. Des d'una perspectiva política, també seria bo renovar plantejaments per a evitar incórrer en els mateixos errors històrics que propiciaren l'enfrontament entre els valencians per motius lingüístics. No tenim per què estar condemnats a pegar voltes i més voltes als mateixos problemes en un carrusel etern.

3 No t'escolto

Marta Rojals @replicanta_

VilaWeb, 24/04/2017

<http://www.vilaweb.cat/noticies/no-tescolto/>

Qualsevol que escolti la ràdio sovint deu haver sentit més d'una vegada expressions de l'estil: 'A veure si ara és possible escoltar el tall de veu...', o 'Heu escoltat l'actuació en directe de...', o 'L'escoltem molt malament, Rosa Maria, torni a trucar'. Si a més a més l'oient –tal dia oïdor– té Twitter i en fa una piulada d'estranyesa, es pot trobar absorbit per una espiral de discussió profunda sobre la idoneïtat o no del verb 'escoltar' en substitució de 'sentir' en tal situació, conversa, context, tertúlia de ràdio, poble d'un hom o casa particular.

Es tracta d'una discussió que fins fa –per dir alguna cosa– un segle, mig segle o trenta anys, a cap catalanoparlant no li hauria fet batre ni mitja pestanya, però a l'era de les xarxes –l'era de l'opinió de masses– tothom té alguna cosa a dir, a interpretar, a exemplificar, a filosofar sobre els misteriosos viaranyes de la voluntat humana –si t'escolto és perquè vull?; si no vull, només et sento?; et puc

voler sentir sense escoltar-te?—, passant per tooota l'hermenèutica derivada. Aquest fet és simptomàtic perquè no gaire temps enrere, quan les generacions es transmetien el mateix model de llengua, podíem haver agafat un arrosser del Montsià, una carnissera de Ribes, un notari de Barcelona i ma iaia pagesa, i tots quatre haurien fet servir l'escoltar i el sentir de la mateixa manera en contextos idèntics. Sense recórrer al diccionari. Sense demanar el comodí de la trucada. Sense rumiar-hi, intuïtivament. Quina casualitat. Una casualitat que fa pensar. Que 'dóna que pensar', com és moda de dir-ho ara.

Doncs ha passat el temps i els néts d'aquells parlants, igualment usuaris no professionals de la llengua, podem muntar autèntiques taules rodones sobre si ens sona bé 'escoltar' en situacions on tots els nostres padrins haurien dit 'sentir'. Si ens sona o no ens sona bé és la manera com els profans resollem —d'oïda, naturalment— si tal forma o tal altra és correcta o no perquè nosaltres ho valem. I si un filòleg ens porta la contrària també l'hi discutim, perquè *naltros trepitgem el carrer, tit·ti*, i els pompeufabres ja se sap que viuen aïllats a la torre més alta del castell i envoltats dels seus llibrots amb un dit de pols. Desconec si aquesta (des-)consideració també afecta els experts de llengües que no siguin la nostra; l'única del món, potser, de la qual es ridiculitza l'excel·lència —ja et sents esnob només d'escriure 'excel·lència'—, de la qual el patrimoni lingüístic de generacions senceres és substituït, al cap d'un minut i sistemàticament, pels resultats robòtics dels traductors automàtics i la plantilla estructural del castellà.

Servidora mateix, que m'he criat en un entorn gens interferit pel que fa al sentir i l'escoltar (i més interferit en altres usos), també m'he vist plantada com una pinxa de barri davant dels meus correctors lingüístics convençuda que els obri-ria els ulls amb tal o tal barbarisme que a casa meua és llei i, per tant, ja m'hi podien estampar el segell de l'acadèmia. Crec que aquesta classe de fatxenderia es deu (també) a la meua condició de nascuda a la catalana terra on, a falta de passaport, tots ens hem expedit els carnets de filòleg, de meteoròleg, d'entrenador de futbol i, naturalment i recent, d'expert a fer independències de Catalunya.

Parlàvem de les discussions sobre la confusió entre l'escoltar i el sentir. Doncs la traductora, correctora i professora de català Maria Fradera ens explica a Twitter que aquest 'és un problema que [els catalanopensants] no teníem (en teníem d'altres) i l'ús que s'ha generalitzat de "escuchar" en castellà s'ha traslladat al català'. Final del partit. O començament. Perquè es veu que el castellà ja ho patia des de Cervantes, i, com que tot s'enganxa menys l'*harmosura*, que deien les nostres padrines, aquest català que avui té el castellà per plantilla s'hi

està posant al nivell a tota velocitat, que és la velocitat a què ens comuniquem actualment i que fa mareig de pensar. D'aquesta manera, l'esforç invertit en les classes de llengua i literatura catalana de tota la història de la immersió és paleolític al costat de la presència fresca, creixent i diària d'aquests 'no t'escolto' que, segons els EGM, se sembren sobre una barbaritat de quatre-cents mil i sis cents-mil oients en horari de màxima audiència. Una recontramasterclass de tres parells que no té competència possible. Tot això sense sortir d'un exemple concretíssim, i sense parlar de res més que la ràdio, perquè ja som antigues i els *youtubers* ja s'encarreguen de les generacions que ens hauran d'enterrar. Total, que en l'era de la immediatesa, els canvis que abans trigaven un fotimer de temps a consolidar-se ara s'implanten en cosa de pocs anys, i per a una llengua minoritzada i amenaçada, no és difícil de preveure que aquesta història només té un final.

Els que maldem per mantenir el patrimoni lingüístic que ens van transmetre de petits –la part que no hem oblidat, encara, ni menystingut, ni arraconat– ja sabem que tenim les de perdre, que ja hem perdut, de fet, i que ens l'emportarem al clot. Serem el jaio o jaia d'aquella notícia que surt de tant en tant que diu: 'Mor als cent-tants anys l'últim parlant de', en aquest cas 'l'últim que va dir "et sento rebé, amb aquest sonotone" o "improvisava un rap i m'ha caigut la dentadura"'. L'única cosa que ens queda, a part d'una profunda, profundíssima tristesa, és fotre la tabarra fins l'últim dia que siguem vius.

4 Decàleg per la conscienciació lingüística del català a la Franja

Moviment Franjolí, 28/04/2017 @movfranjoli

<http://movimentfranjoli.blogspot.com/2017/04/decaleg-per-la-conscienciacio.html>

La situació de la llengua catalana a la Franja de Ponent és molt precària. El trencament generacional de la llengua per via familiar és un fet a molts indrets del territori. L'escassa presència del català a l'escola, a les institucions públiques o als mitjans de comunicació fa d'agreujant.

Des del Moviment Franjolí per la Llengua i el Casal Jaume I de Fraga_ACPV llancem conjuntament una campanya per a fomentar l'ús social i la dignificació del català, així com la conscienciació lingüística dels catalanoparlants de la Franja.

El català és la llengua pròpia de la Franja, un patrimoni cultural a preservar i un vehicle de comunicació vàlid per a qualsevol afer de la nostra vida. Les nostres actituds i usos lingüístics són bàsiques per mantenir viva la flama de la llengua.

Aquest decàleg està emmarcat dins dels actes de la campanya de Sant Jordi d'Enllaçats per la Llengua: "Llengua normalitzada, literatura sense fronteres".

Vegeu també ["Toc d'alerta per la caiguda de l'ús del català a la Franja"](#) (*El Nacional*, 01/06/2017) i l'estudi ["Els usos lingüístics a la Franja, 2014"](#), coordinat per la Direcció General de Política Lingüística i Natxo Sorolla (Xarxa CRUSCAT-IEC)

5 Sobre 'ramat', 'ramader' i 'ramaderia'

Gabriel Bibiloni @bibiloni

El blog de Gabriel Bibiloni, 14/05/2017

<http://bibiloni.cat/blog/?p=2562>

Una de les errades que veig que s'estenen entre els mallorquins actuals és la confusió dels mots *ramat* i *bestiar*. La causa és que en el parlar tradicional de Mallorca *ramat* és un mot inexistent, que sapiguem, i el mot que s'ha usat sempre en el seu lloc és *guarda*.

Ramat i *bestiar* són dos mots ben genuïnament catalans i antics, i amb significats ben diferents. El *bestiar* és el conjunt de tots els animals domèstics de la mateixa espècie (*bestiar* oví, boví, porcí, cavallar, etc.) o simplement el conjunt d'animals que hi ha a una casa, mas, possessió o explotació agrícola («donar menjar al bestiar»). També s'usa referint-se a persones en sentit metafòric i despectiu («quin bestiar que hi ha en aquesta casa»). El mot és un derivat de *bèstia* amb el sufix col·lectivitzador *-ar*.

Ramat és un conjunt d'animals de la mateixa espècie que es crien i viuen plegats, equivalent al sinònim *guarda*, que és el que, com deia, s'usa a Mallorca (una guarda de porcs, una guarda d'indiots, o, metafòricament, una guarda de lladres). *Ramat* procedeix del llatí *ramatu*, que és un derivat de *ramu* (ram, conjunt de branques), per un ús metafòric fàcilment comprensible. En català també hi ha la forma femenina *ramada*, més o menys equivalent de *ramat*. *Bestiar* correspon a l'espanyol *ganado*, portuguès *gado*, francès *bétail* i italià *bestiame*. *Ramat* o *guarda* correspon a l'espanyol *rebaño*, portuguès *rebanho* i francès *troupeau*).

I com es diu l'activitat consistent en la cria i comerç de bestiar? En espanyol han fet un derivat de *ganado* i en diuen *ganadería*. En portuguès, que tenen *gado*, no en fan el derivat equivalent, sinó que diuen *pecuária*. És un derivat de *pecus*, que significa 'ovella'. De la mateixa arrel que *pècora* i *pecúnia*, 'diner', perquè temps molt enrere els animals criats per a carn eren una reserva de valor. El francès i l'italià recorren a una solució ben diferent: en francès es diu *élevage* (derivat d'*élever*, 'criar'), i en italià diuen *allevamento*, que s'ha format de la mateixa manera. En occità es diu *elevatge*, que no sé si és un gal·licisme o un mot genuí. L'espanyol és, doncs, l'única llengua que recorre a un derivat de *ganado*, és a dir, *bestiar*. Si en català féssim el mateix tindríem alguna cosa com *bestiaria* o *bestiatge*, que no tenim (*bestiam* vol dir 'conjunt de bèsties').

Els mots *ramader* i *ramaderia* són molt moderns. No semblen gaire anteriors al segle XX. Coromines, a voltes tan generós amb les dades, no ens en diu pràcticament res. En el Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana la primera aparició de *camí ramader* és de 1889 (Verdaguer), i la primera aparició de *ramaderia* és de 1907. És bastant evident que són induïts pels espanyols *ganadero* i *ganadería*, dels quals són un calc. Amb la particularitat que es parteix d'un mot (*ramat*) que no correspon a *ganado*. Un calc, doncs, un poc *sui generis* (vaja, com si en espanyol diguessin *rebañería*, si em permeteu la facècia). Potser el mateix mecanisme que du ara molts mallorquins a dir *ramat* en lloc de *bestiar*. O potser aquesta confusió és afavorida pel fet que en espanyol el que surt de *ganado* és *ganadería*, ço és *ramaderia*.

Qui això escriu es dedica a estudiar l'origen dels mots i els processos d'interferència per a entendre com és el lèxic català. Si en el paràgraf precedent hem dit que *ramader* i *ramaderia* són mots induïts per l'espanyol, el lector no hauria d'entendre que en fem cap condemna ni proposam res sobre el seu ús. Simplement explicam com han sortit. Després —com sempre— cadascú farà el que vulgui fer. Però hi ha un ús de *ramaderia* que ens sembla encara més recent i potser poc recomanable: el que correspon a la noció d'explotació agrícola dedicada a la cria d'un determinat tipus de bestiar. Es diu especialment de les explotacions que crien toros. «La ganadería de Pedro Peralta» o «de don Miguel Mihura», diuen en espanyol. I en català se sent la traducció directa «toros de la ramaderia de...». Bé, siguin toros, vaques o cavalls. Aquesta accepció no figura ni al DIEC ni a cap altre diccionari de referència principal. I sembla que té tan poc sentit com si d'una explotació agrícola en diguéssim una *agricultura*.

6 Catalans, toquem ferro

Jordi Badia i Pujol @jbadia16

Blog *El clot de les Ànimes*, 12/05/2017

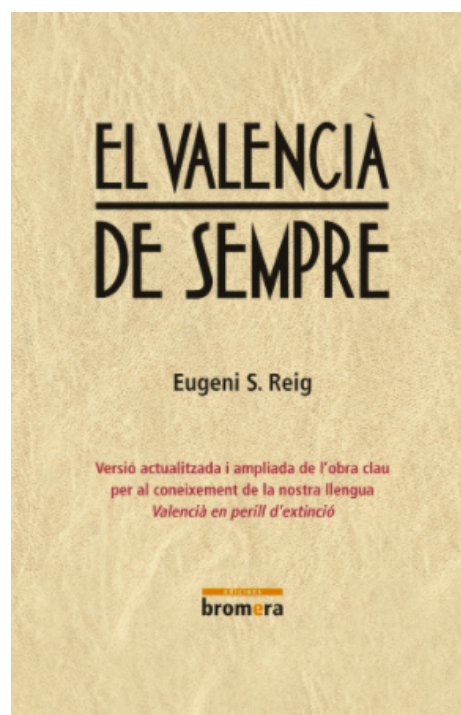
<http://blocs.mesvilaweb.cat/jbadia/2017/05/12/catalans-toquem-ferro/>

Un dels exercicis lingüístics més plaents, per mi, consisteix a agafar un vocabulari de frases fetes o de mots en perill d'extinció, obrir-lo per un punt a l'atzar i començar a llegir. De tant, en tant, m'hi aturo i començo a pensar en quin temps es devia *inventar* aquell terme o aquella expressió, com devia viure la gent del país quan va néixer tal o tal manera de dir.

Ja he parlat [alguna vegada](#) de la grandesa del llibre de Josep Espunyes *Dites, locucions i frases fetes de Trespunts avall (amb la correspondència en castellà)* (Garsineu, 2006). Un llibre simple, d'unes 700 entrades en només 280 pàgines, que et fa adonar de seguida quin immens tresor és això de la paremiologia catalana. M'he hagut de deturar en una entrada, la 584, que comença així: «Si camines per mal lloc, passa-hi a poc a poc.» Conté, agafeu-vos fort, més de setanta expressions de prudència, prevenció, mesurament..., seguides d'algunes traduccions al castellà («Hombre prevenido vale por dos», per exemple). N'escullo unes quantes, a l'atzar: «Abans de barallar-te amb la gent, compta fins a cent», «Amb qui sigui més fort que tu, no hi vulguis brega», «Casa't amb un fusteret, que si passes gana no passaràs fred», «Dels escarmentats, en surten els avisats», «De ponent, ni vent ni gent», «Estigues bé amb tothom i no et fiïs de ningú», «Fugir del perill no és de valents, però és de prudents», «La por guarda la vinya, i la closca, la pinya», «Un ull al plat i un altre al gat»... I penso que és tan català, això! Les comprenc tant, aquestes frases; l'he viscuda tant, aquesta filosofia de vida... No és gens estrany, que aquesta entrada 584 sigui una de les més llargues de llibre: prudència, seny, precaució, malfiança... Por.

Deixem aquest tresor i obrim-ne un altre. El vaig comprar ara per Sant Jordi. És *El valencià de sempre*, d'Eugeni S. Reig (Bromera, 2015). Unes 2.200 entrades en 850 pàgines. Si el llibre de n'Espunyes era una compilació sense pràcticament cap comentari, això és tota una altra cosa. Hi ha no solament explicacions del filòleg, sinó copiosos exemples de bons autors valencians, d'Ausiàs Marc a Josep Piera, passant pel gran Enric Valor. Les entrades, molt ben documentades, contenen també sinònims, la referència en català estàndard i la traducció al castellà. I molts comentaris, sobretot per a localitzar cada entrada i per a destacar-ne variants o bé accepcions diferents. Ací hi trobareu mots –valencianismes que l'autor malda per preservar– i no pas frases fetes, per bé que també n'hi ha alguna. M'aturo en una entrada de les més llargues, dedicada a una locució. La llegeixo i m'anima, perquè em demostra que no sempre hem estat un poble prudent ni, encara menys, poruc. L'expressió és **tocar ferro**.

Ens n'explica l'origen medieval: 'tocar ferro' era un crit d'avís quan s'acostava algú amb aparença d'home perillós i el *ferro* era l'espasa que calia emprar per

protegir-se. Després Eugeni S. Reig repassa els diccionaris i s'adona que fins al DIEC no s'havia acceptat la locució *tocar fusta*: «Considere que és una mostra més de servilisme lingüístic envers el castellà. [...] Ho trobe vergonyós. [...] Acceptar calcs del castellà, com ara *tocar fusta*, que no són gens antics en la nostra llengua i que, damunt, són totalment innecessaris perquè són inútils, em sembla un autèntic suïcidi.» Més endavant encara explica que tocar fusta per a prevenir-se contra la malaurança es fa en moltes cultures i l'expressió, doncs, és pròpia de moltes llengües: «l'anglès, el francès, el romanès, el rus, el búlgar, el portuguès, el grec, el turc i moltes més», però no de l'italià (a Itàlia també toquen ferro). Després d'explicar que això de *tocar fusta* ve probablement de «la religió dels celtas», torna a defensar l'exclusivitat de *tocar ferro* en la llengua catalana: «La nostra expressió *tocar ferro* és molt més moderna, és d'origen medieval, però des d'aleshores ençà és l'única que hem usat, i ja fa uns quants centenars d'anys que nosaltres *toquem ferro*.»

La llarga explicació acaba amb un paràgraf magnífic que us he de reproduir sencer:

«Abans, quan algun xicon deia tocar ferro, s'agafava ostentosa­ment els genitals volent fer veure que tenia els testicles d'eixe metall. Actualment, he vist que quan algú diu “toca fusta” es toca el cap amb el dit índex volent expressar, per tal de fer una gracieta, que té el cap de fusta. Diuen que els pobles tenen la sort que es mereixen, la sort que es guanyen a pols. Nosaltres hem passat de ser un poble amb els testicles de ferro a ser un poble amb el cap de fusta.»

Magnífic, Eugeni S. Reig.

Vegeu [“Tocar ferro”](#), d'Eugeni S. Reig, publicat originàriament a *Llengua Nacional*

7 De colp a repent

J. Leonardo Giménez

Levante-EMV, 15/05/2017

No fa molts dies, un cavaller a qui estaven fent-li una entrevista en un cadena estatal –en castellà, per tant–, va dir “*De golpe a repente...*”. Em va cridar l'atenció eixa locució, que em sonà ben valenciana. Un calc o interferència de la nostra parla en la llengua veïna. Vaig prestar més atenció per vore qui era el

personatge interferit. I era (és) valencià. No importa el seu nom. La qüestió és que quan es canvia d'idioma sol ocórrer que, a vegades, s'usen expressions de la llengua mare del parlant. En castellà genuí, a eixa locució nostra correspon “*de golpe y porrazo*”, “*de golpe*”, “*de pronto*”, “*de repente*”, “*de sopetón*”, etc. El curiós del cas és que en el valencià llibresc l'expressió “de colp a repent” o “de colp i repent”, que significa ‘de manera sobtada, brusca, imprevista, súbitament’, estava (i encara ho està) bandejada.

Una estudiant de batxillerat ha vist, en este mateix curs, com la professora de valencià, de batxillerat, en un examen li ha corregit, i substituït per “de sobte”, eixa locució, amb la postil·la ‘localisme’, referit a “de colp a repent”, però sense penalitzar-la com a falta rebaixadora de nota. Encara com! El cabreig que va agarrar el pare de la xiqueta, quan ella li ho va contar, va ser monumental. Més gran encara quan va comprovar que eixa expressió té entrada en el *Diccionari normatiu valencià*, encara que remet a “de sobte”.

Malauradament eixes coses solen passar, més del compte, en l'ensenyament i encara més en la universitat. Abans de tindre lloc eixa locució en les pàgines del DNV, ja la va arrebregar Eugeni S. Reig en el seu recull lexicogràfic *Valencià en perill d'extinció* i, posteriorment, en *El valencià de sempre*, revisió i ampliació de l'anterior, en què, a banda de descriure “de colp a repent” més detalladament, hi inclou una cita de *Putxa postguerra*, de Josep Piera: “Alandete havia pres la comunió el mateix dia que jo i s'acabava de morir. De colp a repent. La mort l'havia pillat dormint”. Com tots sabem, Josep Piera no és un becari ni un meritori en pràctiques, sinó un dels grans de la nostra literatura. A ell també li hagueren tatxat “de colp a repent”? Eixa locució és sinònima de “de sobte”, per descomptat, però una cosa és assenyalar sinònimes i una altra, ben diferent, és que una paraula o una expressió siga condemnada a l'ostracisme que representa la qualificació de ‘localisme’.

Altres sinònims d'eixa locució són “de colp”, “de colp i volta” (o les variants “de cop”, “de cop i volta”), “de bot i volea” i alguns altres. I també “de repent”, igualment marginada del valencià de llibre, però present en el *Diccionari català-valencià-balear*, en el de la RACV i en altres. I és normativament correcta perquè també la inclou el diccionari normatiu de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Quanta falta fa que es divulguen com toca les aportacions de la nostra institució normativa! Que alleujades es vorien les criatures estudiants i tots els examinands de la nostra llengua!

8 La funció de boia

Rudolf Ortega

El País, 26/04/2017

http://cat.elpais.com/cat/2017/04/26/cultura/1493206093_218190.html

Em deia un dia un exeditor de llibre de text, exdirector general amb el tripartit i avui alcalde que la immersió lingüística, en realitat, no existeix, perquè quan segueixes un curs d'immersió desenvolupes totes i cadascuna de les activitats en aquesta llengua, no tan sols el que són estrictament les classes, sinó també totes les activitats lúdiques. I que aquí la immersió lingüística era incompleta en tant que a l'hora del pati no s'ha prescrit mai un determinat comportament lingüístic entre els alumnes. És així, doncs, que els nens a classe parlen català però al pati parlen el que volen.

Abunden els laments sobre l'absència de la llengua catalana en l'esbarjo escolar, una circumstància consolidada a l'àrea metropolitana però del tot aquesta també per altres contrades que no ho diries. La pèrdua del pati per al català ha tingut sobretot un efecte simbòlic, en la mesura que era el pati, precisament, el reducte de l'idioma durant les tenebres franquistes, quan la lliçó es donava en la llengua de l'imperi però el lleure era estrictament en català. Ara que han canviat les tornes sembla que volem i dolem, no acabem d'estar satisfets amb una immersió a mitges, i més si tenim en compte que els partidaris del bilingüisme no fan campanya, precisament, perquè els patis siguin bilingües.

L'actitud general dels docents ha estat de no intervenir en l'intercanvi lingüístic entre els nens en favor del català, una acció que hauria estat vista pels sectors contraris a la immersió com un adoctrinament totalitari, i poc o molt s'accepta que, per molt catalana que sigui l'escola, a l'esbarjo impera el més absolut liberalisme lingüístic, mancats com estan, els nens, de consciència sobre la feblesa sociolingüística d'un idioma o sobre els greuges històrics que hi han pesat. Els menors, al pati, reproduïxen lingüísticament el context social, familiar i mediàtic, i sembla evident que la rellevància que pren el català a les aules no és suficient per contrarestar l'espontaneïtat dels alumnes a l'hora d'emprar el castellà.

En aquest context, els mestres solen mantenir l'ús de la llengua en tant que emissors i conserven, per dir-ho així, la seva *funció de boia*, i l'autoritat que tenen a classe sol ser corresposta a l'hora del pati amb l'ús del català per part dels nens en ser interpellats. Tot i això, aquesta situació no es manté en el que és possiblement la baula més feble de la immersió: els monitoratges dels

diversos serveis que ofereix l'escola, i que en el cas de les escoles públiques són gestionats per l'AMPA. Parlem dels serveis d'acollida, dels monitors de menjador, d'activitats extraescolars, colònies i casals, un conjunt de serveis que, en temps, depassen de molt l'estricta hora del pati i acaben tenint una incidència molt més alta en l'ecosistema lingüístic de l'escola.

Impera així, entre els serveis del lleure escolar, una certa anarquia en l'ús de la llengua catalana, deixada a mercè del monitor de torn, que tant pot reproduir el model que apliquen els mestres i, per tant, mantenir-se com a emissor en català malgrat ser interpel·lat en castellà —i indirectament forçar el canvi de llengua en el nen—, com acomodar-se a l'interlocutor, per molt nen que sigui, i recórrer al castellà cada cop que sigui necessari, o fins i tot adreçar-s'hi sistemàticament en aquesta llengua sobretot si, segons el fenotip del nen, es pensa que no l'entendrà en català. En molts casos les pràctiques lingüístiques espontànies dels nens han arrossegat els adults que hi estan en contacte, una pràctica humanament comprensible però professionalment negligent si interpretem que les activitats escolars no lectives són una extensió del projecte educatiu i lingüístic del centre.

No diu ningú que els monitors de lleure hagin de ser prescriptors de llengua, ni dir en quina llengua s'han de relacionar els nens, però hauria de ser exigible l'assumpció d'aquesta *funció de boia*, de manteniment de la llengua com a emissors al marge de l'intercanvi que es produeixi entre els menors. Altrament, la batalla pel pati estarà irremissiblement perduda.

9 Coralet

Teresa Tort @teresa_tort

Blog *Agafada al vol. Som les paraules que diem*, 17/03/2017

<http://blocs.mesvilaweb.cat/ttort/?p=269518>

Els *souvenirs* tenen la missió d'esdevenir records en tres D. En alguns indrets, les velles tradicions han donat pas a una oferta omnipresent de marxandatge destinat als visitants o als residents. Aquí no s'estila gaire, aquest fenomen.

Per Tots Sants no pengem tirallongues de castanyeres encunyades en paper maixé per decorar el sostre dels taulells dels forns amb els aparadors plens de panellets, posem per cas. Ni tenim envasos de dissenys enlluernadors que inciten a comprar cruixents ametles ronyoses.

Per contra, a Hongria sembla que no puguem viure sense la [paprika](#). Els mercats n'estan plens; fins i tot en venen en potets de llauna decorats amb els edificis més emblemàtics de la capital. Senten un orgull palpable per aquesta espècie. Potser deu ser perquè a nosaltres no ens agrada tant, però tenim una raça de pebrotera que, en altres bandes, seria motiu d'orgull i emblema nacional. De fet, encara que ara mateix probablement no siga gaire estès el seu costum, el fruit d'aquesta planta és conegut des d'antic i ens ha regalat diversos noms al llarg de tot el mapa lingüístic: **bitxo**, **coralet**, **vitet** i **pesteta**, entre d'altres. I es coneix en llengües properes com a *guindilla* (es); *piment rouge* (fr); *peperoncino* (it); *hot pepper* (en) o *scharfem Paprika* (de), segons el Termcat.

En català, la forma preferent per a designar el fruit de la bitxera seria *bitxo*, però *coralet* i *vitet* també estan reconegudes com a formes sinònimes al [DIEC2](#). En canvi, *pesteta* l'hem d'anar a buscar al [DNV](#), tot i que és una forma coneguda i usada també en tortosí.

En el meu cas, la variant més familiar és *coralet*. A més, m'agrada com sona i em sembla fascinant que el diminutiu de *coral* –invertebrat marí amb esquelet calcari roig– s'haja lexicalitzat per designar un producte comestible que, efectivament, recorda la bellesa dels petrificats animals aquàtics. Malgrat que l'encesor a la boca que provoca tastar-ne només un trosset no s'oblida.

► Fotografia de [David Garcia-Pascual](#)

Abans de tancar el capítol, no em puc estar de transcriure aquí una eròtica descripció del procés de reproducció del coralet extret de *La intel·ligència de les flors*,¹ escrita per [Alfons Maseras i Galtés](#), un romàntic i poc conegut intel·lectual de la primera meitat del segle XX.

El pol·len, quan està madur, cau sovint naturalment des de dalt dels estams damunt el pistil; però molt sovint, també, el pistil i els estams són de la mateixa alçària o bé els estams estan massa lluny, o encara el pistil és dues vegades més gran que ells. Aleshores es produeixen esforços infinits per a ajuntar-se. (...) Adés, com en el Coralet, per tal que l'himen només es pugui efectuar durant les hores assolellades d'un bell dia, els estams, allunyats del pistil, romanen adossats a les parets de la flor pel pes de dues glàndules humides; surt el sol, evapora el líquid i els estams, sense llast, es precipiten damunt l'estigma.

No es pot negar que, darrere d'algunes paraules, s'hi amaguen un pou de sorpreses.

¹ Vegeu [Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana](#), Institut d'Estudis Catalans.

10 'De València i Mallorca'. Josep Massot i Muntaner

Bernat Joan i Marí

Diario de Ibiza, 27/05/2017

<http://www.diariodeibiza.es/cultura/2017/05/27/valencia-i-mallorca-josep-massot/918605.html>

El dia 15 d'abril de 2016 la Universitat de València va investir doctor Honoris Causa l'historiador i filòleg Josep Massot i Muntaner. El va apadrinar Vicent Simbor. Ara, la Universitat de València, ha publicat, dins la Col·lecció Honoris Causa, el volum *De València i Mallorca*, on apareixen diversos tipus de textos, acuradament recopilats pel mateix Vicent Simbor. En primer lloc, com és lògic, hi trobam el text del discurs d'apadrinament del dr. Simbor i, tot seguit, la lliçó magistral que va pronunciar Josep Massot i Muntaner, al voltant de "L'obra del Cançonero Popular i les terres valencianes".

En la seua intervenció, Massot fa una acurada reflexió sobre els inicis de l'obra del Cançonero Popular, la seua gestació i les dificultats per les que ha passat al llarg del segle XX, i, tot seguit, remarca els treballs realitzats en relació a aquesta magna obra que guarden relació directa amb el País Valencià. Evi-

dentment, el cançoner fa referència al conjunt dels territoris que compartim la llengua catalana.

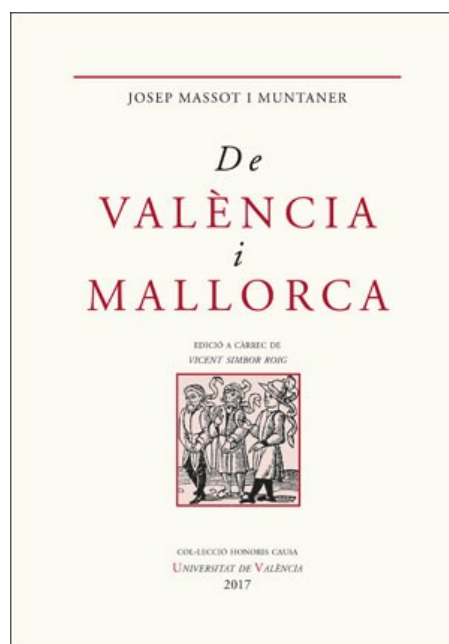
Tot seguit, Vicent Simbor fa una selecció entre els nombrosíssims textos que Massot ha escrit relacionats amb el País Valencià, sota l'epígraf "Temes valencians". La vastíssima erudició de Massot i Muntaner ens permet desgranar, en aquest volum, articles diversos dedicats a temes així mateix molt variats. Els textos van des de remarques sobre personatges de la cultura valenciana com Josep Lluís Bausset, Eliseu Climent o Germà Colón, fins a les relacions entre el gran assagista valencià Joan Fuster i la revista montserratina *Serra d'Or*, que des de fa anys dirigeix el mateix Massot o les relacions entre dos personatges de la Renaixença com varen ser Teodor Llorente i Jacint Verdaguer.

Així mateix, bona part del gruix dels articles dedicats a la cultura valenciana fan referència a l'obra de Manuel Sanchis Guarner, qui va tenir una forta relació tant amb Mallorca com amb la realització del Diccionari Català-Valencià-Balear, el conegut Alcover-Moll.

A la segona part de textos propis de Massot, titulada "Els mallorquins i la llengua autòctona", tracta qüestions com la consciència lingüística entre els segles XIII i XVII, el català a la Mallorca del segle XVIII, l'Església i la "llengua vernacle", la recuperació del sentit unitari del català o el procés de construcció d'una llengua comuna, base del procés de normalització lingüística.

El volum acaba amb una sèrie de textos sobre Massot i Muntaner a càrrec de Mireia Ferrando. Els textos, evidentment, posen de manifest els mèrits més que sobrats de Massot per ser doctor Honoris Causa de la Universitat de València, així com les relacions que ha tengut l'historiador amb la universitat valenciana, relacions sovintejades, fermes i permanents des de fa molts anys.

A banda d'homenatjar el doctor Honoris Causa, el volum no deixa de sorprendre per l'erudició, per la informació i per la saviesa que desprèn, de manera que, per poc que un hi posi de part seua, la seua lectura sempre ens servirà per aprendre un caramull de coses. Què més podem demanar d'un bon llibre!

11 En català no tenim glamur

Maria Cucurull @mariacucurull

Lliure i Millor, 06/04/2017

<http://lliureimillor.cat/2017/04/06/en-catala-no-tenim-glamur-per-maria-cucurull/>

L'altre dia vaig llegir que les models *curvy* estan començant a fer-se un lloc entre les passarel·les de moda. És a dir, de les noies que abans eren refetones, cepades o ferrenyes ara n'hem de dir *curvys*. Perquè és clar, dir que ets una model corpulenta no quedaria bé. El màrqueting se la sap ben llarga i té ben clar que ampliar el cànon de bellesa es pot fer, però això sí, cal utilitzar un eufemisme i si pot ser en anglès, encara millor, perquè així ven més!

Fa un parell d'anys vaig descobrir que socialment ja s'accepta que hi hagi homes i dones normals –dic *normals* perquè és el que veig més habitualment. Així doncs, ara tenim els *fofisans*, els que són flonjos però estan sans. Quina ocurrència! Ara, per tant, ja hi ha nom per als que s'han resistit a apuntar-se a la moda dels *runners* i que són de vida!

Però a més del problema de la incoherència de les talles en el món de la moda, tenim la qüestió dels anglicismes. És la cançó de sempre; fins que el català no sigui present en tots els àmbits no estarà plenament normalitzat. Però una de les grans assignatures pendants i de les quals gairebé mai se'n parla és precisament aquest àmbit, el de la moda; i és justament on la situació de la llengua és més dramàtica.

Tinc la sensació, però, que això es passa per alt. Sovint es considera un àmbit massa superficial i hi hem anat passant de puntetes. Però jo que tinc una àvia apassionada per la costura, sempre he estat envoltada de retalls, patrons i didals. M'agraden els maniquins, les cintes mètriques i els costurers. Tenim encara ara un calaix de sastre ple de vetes, randes, blondes i tot un reguitzell de botons desaparellats per si mai... Que si ara tallem el patró, que si ara faig el repunt de biaix, que si em pots buscar un fil. I aquesta dèria per sargir mitjons i fer vores crec que s'ha viscut a gairebé totes les cases catalanes.

I de tot això ara què en queda? Revistes, reportatges i notícies amb un vocabulari tan llunyà al de les padrines... ¿Tant s'ha apartat de la quotidianitat que ens sona ridícul parlar de muscleres, fermalls, bosses de mà, vestits de sastre, lluentons i cotilles? De debò ens avergonyeix la nostra llengua?

He llegit a l'*En Femení* (l'única revista de moda en català que conec) que enguany els *outfits* de l'*street style* que duen les *it girls* són els *oversized*, també estan en voga els pantalons *Palazzo* i els *blazers* de color *primrose yellow*, però el

must have continua essent un *little black dress* amb *stilettos*. El que en llenguatge planer diríem: es porten pantalons de camall ample, americanes de color groc i els vestits curts negres amb sabates de saló continuen sent un fons d'armari. Però és com el que dèiem abans dels eufemismes, sembla que si en lloc de dir bossa de mà expliquem que ens hem comprat un *clutch* som més moderns.

I tristament el problema no acaba aquí. La situació s'agreuja a la xarxa, ja que gairebé tots els blogs de moda de noies catalanoparlants són en castellà. Sí, ja ho sabem, és per arribar a un públic més ampli... És normal, qui ho llegiria, en català? Bloguers, instagramers, youtubers, tots fan els seus posts en castellà, i perdoneu, però si tan internacionals volen ser, per què no ho fan en anglès, si al cap i a fi s'utilitzen anglicismes a tort i a dret?

De moment, els productes de moda en català són gairebé inexistents; crec que si volem terminologia catalana relacionada amb el món de la costura, ens hauríem de conformar amb els gafets i els escapolons que tinguem per casa, perquè ara per ara a les catifes vermelles no hi desfila glamur en català.

12 Enllaços i convocatòries

- ▶ Taula rodona de cloenda del postgrau en Assessorament Lingüístic i Serveis Editorials, [“La GIEC i l'assessorament lingüístic”](#), amb Isidor Marí, Marga Hervàs i Jordi Ginebra. Dimecres **7 de juny a les 6** de la tarda, aula 1.1 de l'edifici Josep Carner, Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona (Gran Via de les Corts Catalanes, 585).
- ▶ [Jornades de la Secció Filològica de l'IEC a Balaguer \(Noguera\), 9 i 10 de juny](#) de 2017, Sala d'Actes de l'Ajuntament de Balaguer. Les sessions dedicades a llengua es fan dissabte 10 de juny. Amb la col·laboració de la Càtedra Màrius Torres de la Universitat de Lleida.
- ▶ [Inscripció oberta](#) a la V Jornada sobre Llengua i Societat als Territoris de Parla Catalana, **7 de juliol** de 2017 de 9 a 14 hores a l'Ateneu Barcelonès (c. Canuda 6, Barcelona). La jornada té per lema 'Aprendre català per usar-lo. Polítiques lingüístiques d'aprenentatge de la llengua'.
- ▶ [“La nova ‘Ortografia catalana’ arribarà a les llibreries el 7 de juny”](#) (VilaWeb, 09/05/2017) · [L'Institut d'Estudis Catalans posa en línia la publicació ‘Ortografia catalana’](#)

- ▶ [“El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya emprèn el projecte ÈLIA d’innovació i impuls en l’ensenyament de català a adults”](#) (Direcció General de Política Lingüística, 29/05/2017)
- ▶ El blog del TERMCAT, entrades del mes de maig del 2017:
 - [#termedelasetmana: asma](#) (02/05), [Com es diu *portfolio* en català?](#) (03/05), [Sou cuinòfils o menjaretes? Alternatives a *foodie*](#) (04/05),
 - [#termedelasetmana: odonats](#) (09/05), [Plantes que curen, fires que perduren](#) (10/05), [Caixquè? Com es diu *cashless* en català?](#) (11/05),
 - [#termedelasetmana: programari de rescat](#) (16/05), [Bastons, bastonets, palets? Quin estri es fa servir per al menjar oriental?](#) (18/05),
 - [#termedelasetmana: bec d’esclop](#) (23/05), [L’atenció emocional pediàtrica: millorar la vida dels nens hospitalitzats](#) (24/05), [Què és la *llarga cua* com a model de negoci?](#) (25/05), [#termedelasetmana: finançament](#) (30/05).
- ▶ [Butlletí electrònic de l’Institut de Llengües de la Universitat de Lleida](#) (núm. 15, maig 2017). Si voleu rebre el butlletí, us hi podeu subscriure a <http://www.udl.cat/ca/serveis/il/butlleti/>. Aquí també trobareu el butlletí actual i l’arxiu de butlletins.
- ▶ Joan Josep Isern, [“Et recordarem, Carles, estimat Cecé...”](#) (blog *Totxanes, totxos i maons*, 02/06/2017)
- ▶ Vídeo de presentació del darrer llibre de Jordi Colomina, [*El sufix -al/-ar amb valor col·lectiu, abundancial i augmentatiu*](#), publicat per la Universitat d’Alacant (Biblioteca de Filologia Catalana).
- ▶ F. Xavier Vila, [“De com dos models lingüístics escolars ‘bilingües’ poden cercar objectius contraposats”](#) (blog *Amb certa calma*, 08/04/2017)
- ▶ Marcel Pena, [“L’educació de la Franja permet que, per als joves, sigui més familiar Alas Clarín que Manuel de Pedrolo”](#) (*Racó Català*, 17/04/2017)
- ▶ [“Softcatalà presenta una nova versió del traductor francès – català”](#) (Softcatalà, 23/04/2017)
- ▶ [Glossari bàsic de prevenció de riscos laborals](#) (Català UGT, 28/04/2017)
- ▶ Alícia Fuentes-Calle (GELA), [“Humans no, gràcies \(‘Humans need not apply’\)”](#) (*VilaWeb*, 26/02/2017). “Aprendre una llengua, amb una mínima intenció d’impregnar-se’n, és entrar en un tipus únic de relació.”
- ▶ Jordi de Rosselló, [“Luis Enrique i el català”](#) (blog *La BBC*, 25/04/2017)